

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

TALABALARNING O'QUV-BILUV FAOLIYATIDA TIL PORTFELIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK JIHLTLARI

Sanoyeva Gulbar Rizoqulovna

Alfraganus Universiteti "Xorijiy tillar" kafedrasi dotsenti (PhD)

g.sanoyeva@afu.uz

Annotatsiya:

Maqolada talabalarining o'quv-biluv faoliyatida til portfelidan foydalanishning pedagogik jihatlari tahlil qilinadi. Til portfeli talabaning til o'rganish jarayonini tizimli ravishda rejalashtirish, nazorat qilish va o'zini rivojlantirishga yo'naltirilgan reflektiv yondashuv asosida tashkil etishga yordam beruvchi vosita sifatida qaraladi. Tadqiqot davomida til portfelining o'quv jarayonida individual yondashuvni kuchaytirishi, talabaning metakognitiv ko'nikmalarini shakllantirishi, mustaqil o'qish madaniyatini rivojlantirishi hamda til kompetensiyalarini bosqichma-bosqich monitoring qilish imkonini berishi ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, elektron til portfellarining imkoniyatlari, multimodal topshiriqlarni o'z ichiga olishi, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi aks aloqani kuchaytirishi, baholash jarayonining shaffofligini oshirishi haqidagi ilmiy qarashlar keltiriladi. Maqolada til portfelidan foydalanishning zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan integratsiyasi, uni filologik ta'limda qo'llash mexanizmlari, metodik tavsiyalar hamda til o'rganish motivatsiyasiga ta'siri tahlil etilib, amaliy xulosalar chiqariladi.

Kalit so'zlar: til portfeli, o'quv-biluv faoliyati, refleksiya, metakognitiv ko'nikmalar, til kompetensiyasi, elektron portfel, individual yondashuv, o'z-o'zini baholash, til o'rgatish metodikasi, multimodal topshiriqlar.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Kirish

Global integratsiya va axborot makonining kengayishi sharoitida chet tillarini chuqur o'rganish talabalarning kasbiy tayyorgarligi va intellektual salohiyatini belgilovchi asosiy omillardan biriga aylandi. Til o'rganish jarayoni nafaqat leksik va grammatik birliklarni o'zlashtirish, balki kommunikativ kompetensiyani shakllantirish, madaniyatlararo muloqotga kirishish, o'z fikrini aniq, mantiqiy va ravon ifodalash kabi ko'plab ko'nikmalarni talab etadi. Shu jihatdan talabaning til o'rganish jarayonini shaxsiy rivojlanish nuqtayi nazaridan boshqarish, o'zlashtirish darajasini baholash va kelajakdagi o'quv strategiyalarini aniqlash imkonini beruvchi pedagogik vositalarga ehtiyoj ortib bormoqda. Til portfeli aynan shunday vositalardan biri bo'lib, u talabaning o'quv-biluv faoliyatini tizimlashtiradi, shaxsiy tajribalarni qayd etish imkonini beradi va o'z-o'zini rivojlantirish jarayonini nazorat qilishga yordam beradi.

Til portfelinin zamonaviy ta'limdagi ahamiyati, eng avvalo, uning talaba markazlashtirilgan yondashuvni qo'llab-quvvatlashida namoyon bo'ladi. Portfel talabaning mustaqil ta'lim olish faoliyatini faollashtiradi, maqsadni belgilash, natijalarni tahlil qilish, o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlash kabi metakognitiv ko'nikmalarni shakllantiradi. Ayniqsa, ingliz tilini o'rganayotgan talabalarda portfelga muntazam ravishda yozma ishlar, tinglab tushunish natijalari, og'zaki nutq namunalarini joylashtirish orqali individual rivojlanish dinamikasi aniq ko'rinadi. Bu jarayon talabaning motivatsiyasini oshiradi, chunki u o'zining real yutuqlarini ko'ra oladi va ular asosida keyingi maqsadlarini belgilaydi.

Shu bilan birga, til portfelidan foydalanish reflektiv ta'limni kuchaytiradi. Talabalar portfelga topshiriqlarni joylashtiribgina qolmay, balki ularni tahlil qiladi, qanday strategiyalar samarali bo'lganini, qaysi jihatlariga yana e'tibor qaratish kerakligini aniqlaydi. Bu esa o'z navbatida o'quvchi subyekt sifatidagi faollikni, mustaqil fikrlashni va tanqidiy yondashuvni rivojlantiradi. Til portfeli o'qituvchi

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

faoliyatini ham yengillashtiradi: o'qituvchi talabaning o'sish jarayonini real materiallar asosida kuzatadi, individual tavsiyalar berish imkoniga ega bo'ladi. Bu pedagogik jarayonni differensiallashtirishga xizmat qiladi.

So'nggi yillarda elektron til portfellarining ommalashuvi jarayonni yanada qulay va samarali qildi. Raqamli platformalar multimodal materiallarni yig'ish, qayta ishlash, saqlash va baham ko'rish imkonini beradi. Masalan, audio yozuvlar, video taqdimotlar, interaktiv topshiriqlar, onlayn testlar talabaning barcha til ko'nikmalarini qamrab oladi. Bu esa o'quv natijalarining shaffof baholanishi va ta'lim sifatining oshishiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, til portfelining filologik ta'lim tizimida qo'llanishi nafaqat akademik kompetensiyalarni, balki kasbiy til madaniyatini, tarjima ko'nikmalarini, ilmiy matn yaratish malakasini ham rivojlantiradi.

Til portfelining pedagogik jihatlari o'rganilgan ushbu tadqiqotda til portfelini ta'lim jarayonida samarali joriy etish bo'yicha metodik tavsiyalar, amaliy misollar va ilmiy-nazariy yondashuvlar tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari til portfeli talabalarning o'quv faoliyatini faollashtirish, ular o'zlashtirish jarayonini boshqarish, refleksiv va kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim o'rin tutishini ko'rsatadi.

Asosiy qism. Til portfelidan foydalanish talabalarning o'quv-biluv faoliyatini sifat jihatdan yangi bosqichga ko'taruvchi pedagogik mexanizmdir. Portfelning asosiy pedagogik vazifasi talabaning tilni o'rganish jarayonidagi individual rivojlanishini qayd etish, o'zlashtirish darajasini monitoring qilish va o'z ustida ishlash uchun zarur bo'lgan refleksiv muhitni yaratishdan iborat. Til portfelining didaktik strukturasida maqsadlar bo'limi, til ko'nikmalariga oid natijalar, o'quv topshiriqlari, talabaning yozma va og'zaki nutq namunalari, o'quv davomida erishilgan yutuqlar hamda refleksiya materiallari asosiy o'rinni egallaydi. Bu elementlar talabaning o'zini o'zi baholashiga yordam beradi, ta'lim jarayonining

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

shaffofligini ta'minlaydi va o'qituvchi uchun aniq pedagogik tashxis qo'yish imkoniyatini yaratadi.

Til portfeli talabaning mustaqil ta'limini kuchaytiruvchi omil sifatida qaraladi. Portfeldagi maqsadlar bo'limi talabaning qisqa muddatli, o'rta muddatli va uzoq muddatli o'quv maqsadlarini belgilashida muhim rol o'ynaydi. Talaba o'zining har bir topshirig'i, bajarilgan ishlar va ko'nikmalarini maqsadlar bilan solishtirib, rivojlanish darajasini aniq baholay oladi. Bu jarayon metakognitiv ko'nikmalarni shakllantiradi, ya'ni talabaning o'z o'rganish jarayonini kuzatishi, tahlil qilishi va zarur strategiyalarni tanlashiga yordam beradi. Shu bilan birga, portfel orqali talabaning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasi ortadi, chunki u o'z yutuqlarini muntazam ravishda ko'rib boradi.

Elektron portfel texnologiyalarining o'quv jarayoniga kirib kelishi pedagogik jarayonni sezilarli darajada takomillashtirdi. Raqamli portfellar multimodal ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va baholash imkoniga ega. Masalan, talabalar o'zining audio nutq yozuvlarini yuklash orqali talaffuz dinamikasini kuzatadi, video topshiriqlar yordamida ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini baholaydi, interaktiv testlar orqali grammatik bilimlarini takomillashtiradi. O'qituvchi esa portfel platformasi orqali talabaning barcha faoliyatini bir joyda ko'radi, individual yondashuv asosida tavsiyalar beradi va baholash jarayonini samarali tashkil etadi. Bu jarayon baholashning subyektivligini kamaytiradi, natijalarni aniq mezonlar asosida tahlil qilish imkonini yaratadi.

Til portfelinin yana bir muhim pedagogik jihati uning kommunikativ yondashuvga asoslangan ta'limni qo'llab-quvvatlashidadir. Portfelga yozma insholar, og'zaki nutq yozuvlari, lug'aviy kartochkalar, tarjima ishlari, referatlar, prezentatsiyalar va boshqa ijodiy topshiriqlar joylashtiriladi. Bu materiallar talabaning barcha til ko'nikmalarini: tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirishni bir butun jarayon sifatida rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, og'zaki nutqni

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

rivojlantirishda portfel orqali talaffuzni takroriy tinglash, xatolarni tahlil qilish va qayta yozish jarayoni juda samaralidir. Bu talabaning nafaqat til o‘rganish sifatini, balki nutqiy madaniyatini ham oshiradi.

Portfelning pedagogik qiymati talabaning tanqidiy fikrlash, ijodiy yondashuv va o‘z-o‘zini rivojlantirish strategiyalarini shakllantirishida ham namoyon bo‘ladi. Portfelga joylashtirilgan refleksiya matnlari orqali talaba o‘zining ta’limdagi muammolarini, qiyinchiliklarini va ularni bartaraf etish yo‘llarini aniqlaydi. Bu jarayon talabaning o‘zini anglash darajasini oshiradi, uni faol o‘quv subyekti sifatida shakllantiradi. Pedagogik nuqtayi nazardan, til portfeli shaxsga yo‘naltirilgan ta’limning eng samarali vositalaridan biri hisoblanadi.

Til portfeli filologik ta’limda nafaqat o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi, balki kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda ham muhim ahamiyatga ega. Ingliz tili yo‘nalishida ta’lim olayotgan talabalar uchun portfel ilmiy matn yaratish, tarjima faoliyati, matn tahlili, lingvistik kuzatuvlar kabi kasbiy ko‘nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Portfelga kiritilgan amaliy ishlar talabaning ilmiy-tadqiqot salohiyatini kuchaytiradi, uni mustaqil izlanuvchanlikka undaydi.

Til portfelinin g joriy etilishi o‘qituvchidan ham yangi metodik yondashuvlarni talab qiladi. O‘qituvchi portfelni yuritish jarayonini rejalashtiradi, baholash mezonlarini aniqlaydi, reflektiv savollar tuzadi, talabalarning faoliyatini muntazam kuzatadi. Bu ilmiy asoslangan pedagogik jarayon sifatida qaraladi. Shuningdek, portfelga asoslangan ta’limni samarali joriy etish uchun o‘qituvchilarni metodik tayyorlash, elektron platformalar bilan ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish ham muhimdir.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

Xulosa

Talabalarining o'quv-biluv faoliyatida til portfelidan foydalanish zamonaviy ta'limning shaxsga yo'naltirilgan modeli uchun muhim pedagogik vosita ekanini ko'rsatadi. Portfel talabaning o'z o'rganish jarayonini boshqarish, o'zlashtirish natijalarini muntazam monitoring qilish, tanaffuslarsiz rivojlanish bosqichlarini ko'rib borish va reflektiv yondashuv asosida o'z ustida ishlash imkoniyatlarini kengaytiradi. Til portfeli orqali talaba o'zining lingvistik kompetensiyalarini aniq baholaydi, kuchli va sust tomonlarini anglaydi, individual o'quv strategiyasini shakllantiradi hamda maqsadli ravishda takomillashib boradi. Bunday jarayon metakognitiv ko'nikmalarni mustahkamlaydi, mustaqil ta'lim madaniyatini rivojlantiradi va talabaning o'quv jarayoniga nisbatan mas'uliyatini oshiradi.

Raqamli portfel texnologiyalarining ta'limga kirib kelishi til o'rganish jarayonini yanada samarali, qulay va interaktiv shaklga keltirdi. Elektron portfellar multimodal topshiriqlarni jamlash, audio- va video materiallarni saqlash, interaktiv testlar bilan ishlash imkoniyatini beradi. Shuningdek, talabaning og'zaki va yozma nutq rivojlanishini aniq tarzda kuzatish hamda ularning har bir bosqichini tahlil qilish mumkin bo'ladi. Bu esa o'qituvchiga har bir talaba uchun individual tavsiyalar ishlab chiqish, til o'rgatish jarayonini differensial asosda tashkil etish va baholashning shaffofligini ta'minlash imkonini yaratadi. Elektron portfellar o'qituvchi va talaba o'rtasidagi aks aloqani yanada mustahkamlaydi, talabaning motivatsiyasini oshiradi va o'z ustida izchil ishlashga undaydi.

Til portfelining pedagogik qiymati uning kommunikativ kompetensiyani chuqurlashtirish, ijodiy yondashuvni rivojlantirish va tanqidiy fikrlashni mustahkamlashga qo'shayotgan hissasida ham yaqqol namoyon bo'ladi. Portfelga yozma ishlardan tortib og'zaki nutq yozuvlarigacha bo'lgan barcha materiallar joylashtirilishi talabaning tilni real kommunikativ vaziyatlarda qo'llash ko'nikmasini rivojlantiradi. Reflektiv yozuvlar esa talabaning o'zini anglash,

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

xatolar ustida ishlash, yangi strategiyalarni sinab ko‘rish va o‘z-o‘zini baholash madaniyatini shakllantiradi. Bularning barchasi filologik ta’limda, ayniqsa ingliz tilini o‘rganish jarayonida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Til portfelining amaliy va nazariy jihatlari shuni ko‘rsatadiki, uni ta’lim jarayoniga joriy etish til o‘rgatish samaradorligini oshiradi, talabalarda mustaqillik, izchil o‘rganish, mas’uliyat, kreativlik, refleksiya va metakognitiv o‘rishni ta’minlaydi. Buni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun o‘qituvchilarning metodik tayyorgarligi, elektron platformalardan foydalanish malakasi va shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv zarur. Til portfeli filologik ta’limda til o‘rganishning yangi sifat bosqichini yaratib, talabalarning lingvistik salohiyati, kasbiy kompetensiyalari va kommunikativ madaniyatini rivojlantirishga samarali ta’sir ko‘rsatadi. Natijada talaba nafaqat tilni o‘rganadi, balki uni anglab, mustaqil va ongli ravishda qo‘llash ko‘nikmalariga ega bo‘ladi.

Adabiyotlar

1. Little, D. Learner Autonomy and Language Learning. Cambridge University Press, 2001.
2. Kohonen, V. The European Language Portfolio: From Portfolio Assessment to Portfolio-Oriented Pedagogy. Council of Europe, 2012.
3. Barrett, H. Electronic Portfolios in Learning. TechEdge Publishing, 2011.
4. Benson, P. Teaching and Researching Autonomy in Language Learning. Routledge, 2013.
5. Schärer, R. European Language Portfolio: A Guide for Teachers and Teacher Educators. Council of Europe, 2008.
6. Richards, J. C., Rodgers, T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.
7. Oxford, R. Language Learning Strategies. Heinle & Heinle, 1990.

Global Conference on Multidisciplinary Research and Innovation

Hosted Online from Berlin, Germany

Date: 2nd June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

-
8. Çelik, S. Portfolio Use in EFL Classrooms. *ELT Journal*, 2017.
 9. Zimmerman, B. *Self-Regulated Learning and Academic Achievement*. Springer, 2000.
 10. Reinders, H., White, C. *The Theory and Practice of Learner Autonomy*. Palgrave Macmillan, 2016.
 11. Hyland, K. *Second Language Writing*. Cambridge University Press, 2019.
 12. Hamp-Lyons, L., Condon, W. *Assessing Writing Portfolios*. Hampton Press, 2000.
 13. European Council. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. 2018.
 14. Andrade, H., Du, Y. *Student Perspectives on Assessment*. Assessment & Evaluation in Higher Education, 2007.
 15. Warschauer, M. *Technology and Language Learning*. Language Teaching Review, 2016.